

[Bak tlbnin hadtdn qabaq son fikirlri: Azrbaycan ikinci Suriyaya evrilmkddir-rait v nticlr](#)

n sz

gn bundan nc Bak Dvlt Universitetinin rqnasq fakltsinin 2-ci kurs tlbisi, Azrbaycan islamların media sahsind fallarından olan Asim Mmmdovun meyeti 10 .Fvqlad Hallar Nazirliyinin mkdalar trfindn dnizdn taplaraq xarlb

Bu hadis hr bir mvzudan qabaq kommunist rejiminin 1937-ci v ondan sonrak illrdki siyastlrini xatrladr. nki hmin illrd bir dindar yox, Azrbaycann oxlu sayda dindarlar, xsusil d i alimlr z dini etiqadlarında qalmaq istdiklri v Azrbaycann i kimliyini slam dnyasından ayрмаq istyn kommunistrin mdni siyasti il razlamadqlar .n ox dhtli bir kild hid edilirdir. O yollardan biri d dindar v ruhanilrin dniz atlmas idi

Mhrm aynda hid edilmi pak fitrtli bu azri gnc bu lknin qrb lpaqlna, anti-ran v islamofobiya xidmt edn mediasnn yaratd hasar v xlaqsızlıq uurumundan qurtula bilmi v sas iilik dyrlrinin hyata kemsi istiqamtind hrkt etmidi. hid Asim Mmmdova Azrbaycanda vhabilik mbariz aparın ilk hid lqbi vermک olar. O, son vaxtlar imam Xomeyninin (rh) Mhrm aynn fzilt v zmti bardki x v byanatlarn "islam-azeri" sayt n azri dilin trcm edrk hazrlam v cari ilin Mhrm aynda bir ne df saytda .drc edilmidi

Dindar tlb bir mddt qabaq zn facebook shifsind vhabilr trfindn thdid edildiyini bildirmidi. Bu thdidin sirrini hidin grlirin trzind aradрмаq olar. O, facebook shifsind yazmd: "Son vaxtlar vhabilr v bzi ilrin bir-birin ar szlr demlri v lml thdid etmlrinin ahidi olur. Bu thdidlr davam etdiyi surtd Azrbaycan ikinci Suriyaya ."evirck

.Azad fikirlri bu azri dindar tlbnin Azrbaycann ikinci bir Suriyaya evrilcyi bard yrtdy nzh hrtrfli aradrmaya ehtiyac olan bir mvzudur

Bir proqnoz v onun ardnc hadt

Azrbaycan Respublikasnn ictimai-siyasi falnn proqnozu o drcd hmiyyt ksb edirdi ki, bir trfdn bu lk hakimiyytini qorxuya salrd, digr bir trfdn is bu lk vhabilrini v z palnlarnn tez ifa olunmasından tcbnimi vhabilri himay edn lk v qruplar ar yolu axtarmaa vadar edirdi. Ona gr d bzi siyasi-ictimai ekspertlr Asim Mmmdovun hadtind Bak dvltnin thlksizlik qvvlrini, bzilri d vhabi qruplarn trf ittiham edirlr. lbtt bir az diqqt etsk, hr iki trfin mkdalq etmsi nticsin atarq. nki Bak dvlti lknin sas .i hrkatlar il mbariz n vhabi hrkatlarından yararlanb. Baxmayaraq ki, Dini Qurumlarla zr Dvlt Komitsinin rsmilrinin etirafna sasn, dvltn bu siyastdn ks ntic almdr

Azrbaycan Respublikas v vhabilik

Azrbaycan Respublikas mzhb trkibi baxmından ran slam Respublikasından sonra dnyada ikinci i lksi saylr v uzun illrd ki, vhabi hrkatlarn diqqt mrkzindedir. Hal-hazrda ksriyyti ilr, xsusil d fal ilr olan Azrbaycan Respublikas , son illrd xaricdn, hminin Azrbaycan dvltnin sakit himaysindn bhrlnn "vhabi azl" adl probleml zlmidir. Hazrda azlqda olan bu qrup lknin mzhbi trkibini dyimk v bu mslman lksindki hqiqi islamn genilmnsinin qarsn almaq mqsdi ilr qarlamaq fikrindedir. Asim Mmmdovun hadti, hminin lknin tanm ruhanisi Hac ahin Hsnlinin lml thdid edilmsi vhabilrini bu mqsdinin grntlridir. Bu bard Trkiyinn Cfri Cmiiyytinin sdri Slahddin zgndz tn il Azrbaycann Bak xbrri qzetin msahibsind demidi: "Vhabiliyin trfdar olan lklrin Azrbaycanda dini zmind qardurma yaratmaa almalar inkar .edilmz bir hqiqtdir". Onun dediklrin sasn, snnlk ad altnda Azrbaycana vhabilik trlr v onlarn mqsdi bu lknin dini trkibinin dyidirilmsidir

Bundan il qabaq Azrbaycan slam Partiyasnn hbsd olan sdri doktor Mvsm Smdov da hbs edilmidn v uzun mddtli hbs czasna mhkum olmazdan nc vhabilik bard v mvqeyini aqlayaraq demidi: "Vhabilik tlimlri rbistann srmaysi il bu lkd genilmkddir". O xatrlatmd: "1997-ci ildn bri vhabilr Azrbaycanda mrkzlr tsis edir, mscid tikir v mscidlr nfuz etmkl z qidlri tbi edirlr. Vhabilr Azrbaycan xalqnn iqtisadi vziyyetinin aa olmasından istifad edrk milyardlarla dollar srmay qoymudur ."v hal-hazrda bu srmay 15 min nfrin bu firqy qoulmasna sbb olmur

Bir mddt qabaq Azrbaycan Dvlt qtsadiyyat Universitetinin qtsadiyyat fakltsi zr dekan mavini bu lkd vhabiliyin genilmnsi bard deyib: "sasn, Sudiyy rbistan kimi ."lkrdn qidalanan v dstklnn radikallq Azrbaycanda i v snn mslmanlar arasnda ixtilaf yaratmaq niyytindedir

Hazrda Azrbaycanda vhabilrini say 50 min atr v onlar 4 sas qrupa blnr: masir xvariclr, hicrt camaat, tkfir v ixvanlar. Son vaxtlar mktb agirdlri arasnda vhabiliy qoulmaq nzh arpacaq drcd artb. Azrbaycann "Gnc rhbrlr" tkilatnn sdrinin Anspress internet agentliyin verdiyi msahibsind deyilir: "lk mktblrind aparlan aradrmalar gstrir ki, radikal dini hrkatlarn tsiri agirdlr arasnda genilmkddir". Moska ap olan "Nezavisimaya qazeta" yazr: "Azrbaycanda slamn tmllrini n pis formada trvic etmk istyn qvvlr, onlarn n thklisidir. Sudiyy rbistanndan, Fars Krfzi lklri v Trkiydn himay olunan tkilatlar digrlrindn daha faldr. Bu tkilatlar mharib ."kknlri drglrind v imkansz aillr xeyriyy ilri ad altnda z ilrin muldur v daha faldr

Azrbaycan Respublikasnn vhabilri v Suriya bhran

Suriyada fitn odunun llnmsi il eyni zamanda Azrbaycanda bir sra vhabi, htta snn gnclr rbistan v Trkiyy bal dairlin thriki il mharib raitind olan Suriyaya ezam olundular. ndiy kimi onlardan bir nesi lmdr. Son vaxtlar ANS telekanal vhabilrini Trkiyinn kmyi il Azrbaycandan Suriyaya gndrilmsi bard tkanverici bir verlii yaymlad. Bu verli sasn vhabi v tkfiri qruplar Suriya dvltni v xalq leyhin terror mliyyatlar trtmk n Zaqata v Qusar rayonlarnn gnclrini mxtlif bhanlrl aldadaaraq Trkiy .razisindn Suriyaya gndrirlr

Azrbaycan Respublikasnn ikinci Suriyaya evrilmsi

Hal-hazrda bzi ekspertlr hid Asim Mmmdovun Azrbaycann ikinci Suriyaya evrilcyi proqnozu rivsind bel dnrlr ki,Suriya bhran baa atdqdan sonra (artq onun lamtlri grnmkddir) bu lky toplam terrorular z macara v hdflrini hyata keirmk n baqa yer ardnc olacaqlar. Bu arada Azrbaycanda Suriya bhran yaratmaq v

.bunun ardınca terrorun bura gəlmiş n daxili v xarici lazmi zminlər vardır

Daxili zminlər

.halinin kətlvi surtdə dolanmış v maddi imkənən aaaa sviiyyədə olmas, daltsizlik, korrupsiya, tənqil fasiləsi v s. kimi sosial problemlər xalqın narazlığına səbəb olmur - Qarabənial altında qalmış davam, iyirmi ildən sonra həttdə Qarabağ qəhqlərinin mənəşib yəylri il tmin edilmiş v mumi yataqxanalarda qalmış onları sibir - .kasasın damasına gətirib xərmdir .Etnik bərabərsizlik, lknin ictimai sabitliyində bəyq boluq mli gətirmidir - .tən illər zində dvltin anti-dini siyasti v yzdn yuxarı islamın hbsi islami həkətlərin hakimiyyətə etibar etməsinə səbəb olmur - .Hərzdə lknin qərbyənml mxtalif tən həkətlərin hakimiyyəti dymiyə alr v bu mqsdi hətə keirmk n frst axtarlar - .Hərzdə n mharib v n slh durumunda olan Ermənistanla Azərbaycan arasında Qarabağ mnaqisi qeyd edilmiş v n zmin ola bilər - .Azərbaycan ilri v vhabirləri arasında bzi qərdurmələr bələmdir v onun nmunlri yuxarıda iər etdik -

Xarici zminlər

Vhabirləri d itirək edəcəy v həttdə həkətmtdə vzfirltuta bələkləri mzhbi qərdurma v siyasi-ictimai gərginlik yəarsa, bu gərginlik digər lklri v vhabirləri v slfi qruplar tərfindən - .dsklnk v himayə v rəbistan kimi vhabi lklri siyasti proqram rəvsində olacaq .Azərbaycanda istimai-siyasi bəhrələr bu lkdə n fuzə olan rəgion v transrəgion lklri, o cmlndə AB v sionist rəjimə istiyə istiqamətində olacaq. nki - .Bu lklr tən illər mddtində Azərbaycan i həkətlərinin gələcəsinə, həttdə uzaq gələcəkdə hakimiyyət gələcə bilmərinə qorxur .1 Qeyd olunan lklr bu nticyə gələ bilər ki, ictimai boluqlar v xalqın oyanması bəbən indiki dvltin mərə o qdr d uzun sərmyək. Ona gərə d bəhrə v fitn yəratmaqla neft lksə olan .2 .Azərbaycanda onların siyastini icra edən, iqtisadi mərəqlər v enerjyə ehtiyacın ucuz v yax tmin edən bir dvltin hakimiyyət gələcəsinə alacaq Sionist rəjimi v AB Azərbaycanda anti-ran siyastlərini yərtmək v bu lklri nən rən ilri il yaxnlaşmasınə mənə olmaq n mənəşib frst ardncadrlar. Onlar bələ gman edir ki, .3 .bu nmlə msl bəhrə rəitində indiki durumundan da yax hətə keç Btən bu mslrlə yənə, Azərbaycan siyasi, iqtisadi v mənə səsərlərvə fəvqlad n fuzə etmə Trkiy kimi gcl bir dvltdə vardır. Trkiy, Suriyada fitn yəratma bəis olmu sbbilr - zndən Azərbaycanda da iqtisadi, siyasi v ictimai bir bəhrə, gərginlik yəradacaq ki, Fətullah Gələ vasitəsilə Azərbaycanda hətə keirdiyi dini v mənə siyastlərini gələndirsin v .istdiyə nticyə atsn .Azərbaycan imali Qafqazla qonulu v vhabirləri bu mntqdən lky asan gedi-glii - .Azərbaycan strateji v geostrateji mvtəyiyti onu hmi bəyq lklri diqətində saxlayr - Bu proqnozun gərəklidiy surtdə Azərbaycan Respublikasının durumu Qabaqlar Azərbaycan dvlti tərfindən hbsd olumu hid Asim Məmmədov facebook şəifində paylad proqnozun davamında yazır: "Azərbaycanda bələ bir hədis bə verdiyi surtdə həkətm vhabirlər qərləmək n indiki zindana atd ruhanilərdən kəmk istiyək. nki yezidilər mktəbinin mqtəbilində tək imam Həseyin () mktəbi dayana bilər. Nəcə ki, Livan .Hizbullahın Suriyan vhabirlər mharibsinə daxil olmas v ziyət Br sdiən xeyrin dyađi Aya dndir ki, Azərbaycanla Suriya arasında oxlu siyasi v ictimai ortaqqlar olmasınə baxmayaraq, bu iki dvltin oxlu səsərləri d vardır v tbiidir ki, vhabi terrorun bu lky həcüm etsə, Azərbaycan səkular dvlti sykn bələck dayə olmayacaq. Suriya dvlti mqtəvimtəxtində dayənd v sionist rəjimi qərsində daim mqtəvimtə gstrdiyə n lknin mxtlif xalq qvvələri, digər lklri ilri v digər mslmanlar, Livan Hizbullah v hamsından nmlisi rən sləm Respublikası tərfindən dsklnir, himayə olunurdu. Ona gərə d Qtr, rəbistan, sionist rəjimi, Amerika v s. kimi lklri himayəsi il lky həcüm etmə vhabi terrorun qərsində dayana bilər. Amma Azərbaycan dvlti sionist rəjimi il yaxn olduuna, islamofobiya siyasti izdiyən v tən illər boyunca rəndən uzaqladınə gərə Suriyan yərarlandı bu qrupların hə biri tərfindən dsklniyək. lbtə, Rusiya nkbən bir .haldə ortada röl ifə etməyəcə

Ntic

Kl altında kəz kimi olan tən mstqillik qazanmış Azərbaycan Respublikasının hssəs siyasi v ictimai rəitində kiki bir hissəsinə aqləmək bu lknin xəs v inc bir durumunu .byən etməkdir. Bələ bir hssəs zaman durumunda dvltin tdbirləri z ardınca ar sosial bəhrə gətirən siyasi bir bəhrənə qərsinə alə bilər :Szs, Azərbaycan dvlti bələ bir siyasi-ictimai bəhrənə qərsinə aləmək n z cari siyastlərində səsərlə dyaikliklə etməy, rəit uyun siyast yərtməy məcburdur. O cmlndə lkl xalq il hətərlə yaxnlaşma siyasti, xsusilə d mxtlif xalq qrupları, i fallar, siyasi partiyələr, Qarabağ kənləri arasında itirdiyə etibərən yənəndirilməsi v korrupsiya səsində - ilyn idar sisteminin islah, zindənda olan i falların azadlı, ictimai tənqil mdd fasiləni azaltmaq, Azərbaycan xalqınə layiq olduu shiyə sistemi yəratmaq v s. kimi mli .addmlar atmal .Qonularla yaxnlaşma v yax qonuluq siyasti yərtmə v gərginlik yəradan siyastlər son qoymal - .Qarabağ bərə vasitə kimi istifadə etmək v zinə onun azadlı n mli v fal siyast yərtməli - .Sionist rəjimi il yaxnlaşma siyastində səsərlə dyaiklik etməli - Sonda vhabirlər mbarizdə ilk hid Asim Məmmədovun Azərbaycan dvltinin hbsində azad olduqdan sonra yazd cmlrləri diqətində atdrq: "Mnim v etiraz edən digər falların ".hbsi siyasi sifəridir. Mnim tqsirim tək budur ki, hqiqtə demim. Azərbaycan vziyyətində diqət etməklə bə insən hbsi n kifaytdir Hamid Gəstani, Bəynlxalq Mənəşibtlər zər mğistr